26. שמיני. לא להסביר את הסבל, אלא להגיב אליו

(ויקרא י 3): וַיִּדֹּם אַהֲרֹן, תגובתו של אהרן כהן גדול למות שני בניו, פותחת פתח להבנת יחס התורה לסבל. שתיקתו איננה ביטוי למחיקת הרגש, אלא לרגע חריג, מול אסון שאין לו מילים. התורה איננה מטשטשת את הרע. להפך, היא מכירה בכך שהאדם פוגש בעולם שבר וכאב, אובדן וסתירה. לכך יש דוגמאות רבות במקרא ובתלמוד.

יש השואלים: מדוע יש רע בעולם? זו שאלה שהשכל האנושי המוגבל אינו מסוגל לענות באופן מלא. משום כך, השאלה הרלוונטית יותר איננה 'למה יש רע', אלא כיצד עליי להגיב כאשר אני נפגש עם הרע?

כאן מופיע החידוש הגדול: התורה קוראת לאדם להגיב באומץ, לפעול, להיאבק ברע, ולנסות להפוך את הכאב לכוח יוצר, מתקן ובונה. אחת הדוגמאות העוצמתיות ביותר לכך היא דמותו של רבי עקיבא, שחי בדור של חורבן, רדיפות ואובדן עצום, ואף איבד עשרים וארבעה אלף תלמידים. למרות הכול, הוא לא נשבר, אלא שב והקים את עולם התורה מחדש מחמישה תלמידים בלבד (מס' יבמות סב/ב). בכך נעשה רבי עקיבא לסמל ליכולתו של היהודי לבנות מחדש גם מתוך ההרס.

התורה איננה דורשת אטימות רגשית, ותגובתו של אהרן הייתה תגובה חריגה. גדולתו של האדם איננה ביכולתו להסביר את הסבל, אלא ביכולתו להגיב אליו מתוך אמונה, תקווה ואחריות.